

Instituti
për
politikë
evropiane.
Shkup

Raporti tematik i Projektit
„Monitorimi i qeverisjes në fushën e drejtësisë (JuDGMeNT)“

PËRMIRËSIMI I EFIKASITETIT DHE KOMPETENCËS: PASQYRË E CILËSISË, EFIKASITETIT DHE KOMPETENCËS SË GJYQTARËVE DHE GJYKATAVE

Shkup, Dhjetor 2016

Ky projekt implementohet me finansim të Këshillit Rajonal për Bashkëpunim në kuadër të implementimit të Strategjisë për EJK 2020

Përmbajtje:

- 03.** 1.Shënime hyrëse për Strategjinë e EJM 2020: Vendet e punës dhe perspektiva evropiane
- 04.** 2.Standardet evropiane dhe korniza juridike vendore
- 07.** 3.Praktika në Republikën e Maqedonisë
- 07.** 3.1 Cilësia
- 10.** 3.2 Efikasiteti
- 14.** 3.3 Kompetenca
- 15.** 4.Konkluzione
- 17.** 5.REKOMANDIME
- 19.** ANEKSI 1

1* Shënime hyrëse për Strategjinë e EJL 2020: Vendet e punës dhe perspektiva evropiane

“Strategjia e Evropës Juglindore 2020: Vendet e punës dhe perspektiva evropiane” synon drejt përmirësimit të kushteve të jetës në rajon dhe fokusimin ndaj çështjeve të konkurrencës dhe zhvillimit. Strategjia u miratua në vitin 2013, ndërsa procesin e zhvillimit, miratimit dhe zbatimit të së njëjtës e koordinon Këshilli Rajonal për Bashkëpunim (KRB). Pikërisht përforcimi i bashkëpunimit rajonal është njëri nga kushtet e progresit në procesin e anëtarësimit të shteteve të rajonit në Bashkimin Evropian.

Strategjia është përqendruar mbi katër shtylla të zhvillimit të ndërlidhura midis tyre, prej të cilave shtylla “Qeverisja për rritje” ka tre dimensione: Shërbime publike efektive, Parandalimi i korrupsionit dhe Drejtësi. Në fushën e Drejtësisë janë identifikuar tre prioritetet, në mesin e të cilëve edhe “Përmirësimi i efikasitetit dhe kompetencës: Pasqyrë e cilësisë, efikasitetit dhe kompetencës së gjyqtarëve dhe gjykatave.”

Strategjia e thekson nevojën për rritjen e impenjimeve nga ana e të gjitha institucioneve të përfshira (ministri, qendra gjyqësore trajnimi ose akademi, universitete), në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, në drejtim të përmirësimit të këtyre parametrevë. Në rastin e Maqedonisë i adresohen: Ministrisë së Drejtësisë, Këshillit Gjyqësor, Këshillit Buxhetor Gjyqësor por edhe organeve siç është Akademia për Gjyqtarë dhe Prokurorë Publikë të cilët janë faktorët më të rëndësishëm për sigurimin e cilësisë së gjyqësorit në përgjithësi, por edhe të cilësive individuale dhe kompetencës së gjyqtarëve.

Natyra ambicione e Strategjisë EJL 2020 mundëson përfshirjen e më shumë subjekteve në procesin e zbatimit të së njëjtës. Ajo shërbeu si bazë për sektorin civil që të ushtroj monitorim disamujor mbi punën e një pjese të institucioneve të involvuara dhe në vazhdimësi ta hulumtoj përmirësimin e cilësisë, efikasitetit dhe kompetencës së gjykatave. Raportet e përpiluara mujore, si dhe ky Raport tematik përmbajnë fakte të cilat ofrojnë një pasqyrë të qartë për gjendjen momentale dhe rekomandimet të cilat në të ardhmen do të duhej të respektohen dhe zbatohen.

Metodologjia e hartimit të Raportit tematik kryesisht mbështetet mbi analizën juridike dhe komparative të kornizës ligjore për jurisprudencën dhe mbi raportet relevante mujore dhe vjetore. Si plotësim të hulumtimit nga zyra, u siguruan të dhëna nga Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë dhe nga Agjencia për Gjyqtarë dhe Prokurorë Publikë. Në kuadër të Projektit, u vendosën indikatorë sipas të cilëve mund të monitorohet zhvillimi në këtë fushë (Aneksi 1).

Në procesin e anëtarësimit, Bashkimi Evropian i përfshin çështjet që kanë të bëjnë me gjyqësorin në komponentët politikë të Kriteve të Kopenhagës, si dhe në Kapitullin 23 – Jurisprudenca dhe Të Drejtat Themelore. Krahas nenit 47 të Kartës së të Drejtave Fundamentale të BE, në të drejtën e BE nuk ekzistojnë dispozita të cilat i rregullojnë çështjet që kanë të bëjnë me statusin e gjyqësorit kombëtar. Ky është rezultat i parimit të respektimit të autonomisë kombëtare nga ana e Unionit në rregullimin e strukturës institucionale vendore.

Pavarësia e gjyqësorit në Maqedoni është rregulluar në nivelin më të lartë – me Kushtetutë. Në përputhje me nenin 8, ndarja e pushtetit shtetëror është specifikuar si njëra nga vlerat themelore të rendit kushtetues, ndërsa neni 98 përcakton se pushtetin gjyqësor e ushtrojnë gjykatat, të cilat janë të pavarura dhe të mëvetësishme. Neni 99 përcakton se gjyqtari nuk mund të transferohet kundër vullnetit të tij, ndërkaq bashkë me Amendamentin XXVI i rregullon kushtet e ndërprerjes së funksionit të gjyqtarit dhe shkarkimin.

Pavarësia e gjyqësorit në Maqedoni është rregulluar në nivelin më të lartë – me Kushtetutë. Në përputhje me nenin 8, ndarja e pushtetit shtetëror është specifikuar si njëra nga vlerat themelore të rendit kushtetues, ndërsa neni 98 përcakton se pushtetin gjyqësor e ushtrojnë gjykatat, të cilat janë të pavarura dhe të mëvetësishme. Neni 99 përcakton se gjyqtari nuk mund të transferohet kundër vullnetit të tij, ndërkaq bashkë me Amendamentin XXVI i rregullon kushtet e ndërprerjes së funksionit të gjyqtarit dhe shkarkimin.¹

Zgjedhja dhe shkarkimi i gjyqtarëve, gjyqtarëve – porotë dhe kryetarëve të gjykatave është në kompetencë ekskluzive të Këshillit Gjyqësor dhe bazohen në kriterë objektive të parashikuara me Ligjin për gjykata. Është diskutabile që për zgjedhjen e kryetarit të gjykatës vlejnjë kushtet e njëjta si edhe për zgjedhjen e gjyqtarit, me përjashtim të dispozitës se në dy vitet e fundit duhet të jetë vlerësuar me notë më të lartë pozitive dhe të ketë numër më të madh të pikëve në krahasim me personat e paraqitur të tjerë. Kushtet e përcaktuara në këtë mënyrë nuk krijojnë mundësi që të vlerësohen aftësitë menaxheriale të kandidatëve për kryetar të gjykatës – element kyç për kryerjen me sukses të këtij funksioni.

Sa u përket Standardeve Evropiane, që kanë të bëjnë me procedurën disiplinore, suspendimin dhe shkarkimin e gjyqtarëve, në esencë është bërë harmonizimi i kornizës juridike vendore. Kushtetuta, Ligji

¹Ligji për gjykata është bazë mbi të cilën ndërtohet pushteti gjyqësor dhe njëherësh i rregullon kompetencat e gjykatave, kompetencën organizative, territoriale dhe reale, llojet e gjykatave në Republikën e Maqedonisë, mënyrën e funksionimit, ushtrimit të funksionit gjyqësor, zgjedhjen e gjyqtarëve dhe gjyqtarëve porotë, të drejtat dhe obligimet e gjyqtarëve dhe kryetarëve të gjykatave, si dhe ndërprerjen e funksionit, përgjegjësisë disiplinore dhe përgjegjësisë për shkak të ushtrimit joprofesional të funksionit të gjyqtarit. Ligji, në nivel bazik, e rregullon administratën gjyqësore, shërbimin gjyqësor dhe policinë gjyqësore, përkatësisht kompetencat e tyre kryesore në aspekt të ushtrimit të pushtetit gjyqësor.

Ligji për Këshillin Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë e rregullon procedurën për zgjedhjen e Këshillit Gjyqësor, si dhe mënyrën e realizimit të funksioneve të tyre dhe mënyrën e punës dhe vendimarrjes. Pastaj, me Ligjin rregullohen edhe kompetencat e Këshillit Gjyqësor në mesin e të cilave të zgjedh dhe shkarkojë gjyqtarë dhe ta vlerësojë punën e tyre. Me Kushtetutën dhe Ligjin, Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë përkufizohet si organ i pavarur dhe i mëvetësishëm i gjyqësorit, funksioni dhe qëllimi kryesor i të cilit është garantimi i pavarësisë dhe mëvetësisë së gjyqësorit. Mbledhjet e Këshillit, në të cilat shqyrtohen parashitjet dhe ankesat e qytetarëve dhe personave juridikë për punën e gjyqtarëve dhe gjykatave, janë publike.

Ligji për Akademinë për Gjyqtarë dhe Prokurorë Publikë e rregullon themelimin, veprimtarinë, statusin dhe financimin e Akademisë. Pastaj, Ligji përmban dispozita për ligjëruesit dhe mentorët të cilët i realizojnë programet, trajnimin fillestar dhe të vazhdueshëm si veprimtari themelore të Akademisë, si dhe çështje të tjera të cilat kanë të bëjnë me pozitën dhe funksionimin e Akademisë. Akademia e bën pranimin dhe përsosjen profesionale të gjyqtarëve dhe prokurorëve të ardhshëm publikë, përsosjen e vazhdueshme profesionale dhe avancimin e njohurive të gjyqtarëve dhe prokurorëve publikë tanimë të zgjedhur gjatë kryerjes së funksionit të tyre, si dhe përsosjen dhe trajnimin për kryerjen etike dhe profesionale të detyrave të punës së gjyqtarëve dhe prokurorëve, në përputhje me ligjin dhe standardet e parimit ndërkombëtare.

Ligji për buxhetit gjyqësor e rregullon procedurën për përpilimin, përcaktimin dhe realizimin e buxhetit gjyqësor si dhe themelimin dhe punën e organit të veçantë në kuadër të gjyqësorit, Këshilli Buxhetor Gjyqësor, qëllimi i të cilit është të kujdeset për buxhetin gjyqësor, si pjesë e veçantë e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë dhe të sigurojë pavarësi financiare të gjykatave.

Ligji për Këshillin për Përcaktimin e Fakteve dhe Hapjen e Procedurës për Përcaktimin e Përgjegjësisë së Gjyqtarite rregullon themelimin e këtij organi dhe mënyrën e funksionimit dhe iniciativë të kërkesës për përcaktimin e përgjegjësisë së gjyqtarit.

Ligji për shërbimin gjyqësor i rregullon të drejtat, detyrat dhe përgjegjësitë e nëpunësve gjyqësorë, sistemin e pagave dhe kompensimeve të pagave të nëpunësve gjyqësorë.

për gjykatat dhe Ligji për Këshillin Gjyqësor i përcaktojnë bazat e suspendimit dhe shkarkimit të gjyqtarëve, me ç'rast përcaktohet se kjo mund të bëhet vetëm si pasojë e shkeljes më të rëndë disiplinore e cila e bën jo dinjitoz për ushtrimin e funksionit të gjyqtarit dhe të ushtrimit joprofesional dhe të pandërgjegjshëm të funksionit të gjyqtarit.

Procedura e rregulluar me Ligjin për Këshillin Gjyqësor, i mundëson gjyqtarit i cili është objekt i procedurës disiplinore, të deklarohet lidhur me pretendimet kundër tij, si dhe të paraqes ankesë kundër vendimit.

Rregullimi përkatës i pjesës së përgjegjesisë disiplinore të gjyqtarëve dhe përgjegjesisë për ushtrimin joprofesional dhe të pandërgjegjshëm të funksionit e imponuan nevojën për më shumë ndryshime ligjore. Njëra nga situatat kontestuese ishte kompetenca dhe cilësia e Këshillit Gjyqësor në gjithë procedurën, me ç'rast organi i njëjtë paraqitej edhe si organ i cili e ngre procedurën për përcaktimin e përgjegjesisë së gjyqtarit edhe si organ i cili vendos për procedurën, me atë që anëtari sipas funksionit i Këshillit është Kryetari i Gjykatës Supreme dhe si organ i cili vendos sipas ankesës. Për tejkalimin e këtij problemi u miratua Ligji për Këshillin për Përcaktimin e Fakteve dhe Ngritjen e Procedurës për Përcaktimin e Përgjegjesisë së Gjyqtarit.² Me këtë Ligj u parashikua të inkorporohet një organ i ri i cili do t'i hap procedurat e përcaktimit të fakteve, si dhe të ngre kërkesa për përcaktimin e përgjegjesisë së gjyqtarit. Miratimi i Ligjit për Këshillin e Përcaktimit të Fakteve dhe Ngritjen e Procedurës për Përcaktimin e Përgjegjesisë së Gjyqtarit nuk rezultoi as si obligim dhe as si nevojë dhe shkas të parashikuar me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë si akti më i lartë juridik, dhe as nga ligjet e tjerë të cilët e rregullojnë këtë materie (Ligji për gjykatat, Ligji për Këshillin Gjyqësor).

Veçanërisht problematike ishte që ky Ligj u miratua me procedurë të shkurtuar, pa hulumtimet dhe analizat përkatëse. Për këtë shkak, janë të arsyeshme kritikrat se organi i konstituuar me këtë akt normativ nuk është kushtetues, veçanërisht nëse merret parasysh neni 99, si dhe Amendamenti XXVIII dhe Amendamenti XXIX i Kushtetutës, sipas të cilëve Këshilli Gjyqësor është organ unik, i pavarur dhe i mëvetësishëm i cili e siguron dhe garanton pavarësinë dhe mëvetësinë e pushtetit gjyqësor dhe njëherësh është organi i vetëm kompetent që të vendos për përgjegjësinë e gjyqtarëve. Për dallim nga Këshilli Gjyqësor, Këshilli për Përcaktimin e Fakteve nuk është parashikuar në Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë.³ Në qoftë se më problematike është mundësia e parashikuar që Këshilli për Përcaktimin e Fakteve ta hedhë poshtë iniciativën për ngritjen e procedurës, me çka edhe faktikisht përjashtohet Këshilli Gjyqësor nga vet procedura, ndërsa Këshilli për Përcaktimin e Fakteve imponohet si organ paralel i cili i ndan ose i posedon kompetencat e ngjashme me ato të Këshillit Gjyqësor.⁴

Kontestues është neni 6 i Ligjit për Këshillin për Përcaktimin e Fakteve dhe Ngritjen e Procedurës për Përcaktimin e Përgjegjesisë së Gjyqtarit sipas së cilit si anëtarë të Këshillit zgjidhen gjyqtarë të pensionuar, prokurorë publikë, profesorë universitarë dhe juristë, meqë dispozita e këtillë nuk është në drejtim të përcaktimit të kriterëve cilësorë për zgjedhjen, dhe së këtejmi jo vetëm që paraqitet si e panevojshme, por është edhe bazë për diskriminim në bazë të moshës. Anëtarët e Këshillit për Përcaktimin e Fakteve i zgjedhin gjyqtarët e të gjitha gjykatave në Maqedoni në zgjedhje të drejtpërdrejta dhe të fshehta.⁵ Dispozitat përfundimtare të këtij Ligji, më saktësisht nenin 52 parashikon se zgjedhjen e parë të anëtarëve të Këshillit për Përcaktimin e Fakteve do ta bëjë Komisioni i formuar nga Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë. Dispozita e këtillë është në kundërshtim me Ligjin për Këshillin Gjyqësor si dhe me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë, meqë Ligji për Këshillin për Përcaktimin e

²Ibid.

³<http://www.sobranie.mk/ustav-na-rm.nspk>

⁴Neni 40 i Ligjit për Këshillin për Përcaktimin e Fakteve dhe Hapjen e Procedurës për Përcaktimin e Përgjegjesisë së Gjykatësit, "Gazeta Zyrtare e RM" nr. 20/15

⁵Neni 16 ibid

Fakteve dhe Ngritjen e Procedurës për Përcaktimin e Përgjegjësisë së Gjyqtarit ia imponon Këshillit Gjyqësor kompetencën jashtë kompetencave të përcaktuara me Kushtetutë dhe me Ligjin për Këshillin Gjyqësor, aq më shumë se zgjedhjen e bën Komisioni i formuar nga Këshilli Gjyqësor.

Vet procedura e përcaktimit të përgjegjësisë së gjyqtarit, parashikimi i përgjegjësisë disiplinore dhe të përgjegjësisë për shkak të ushtrimit joprofesional dhe të pandërgjegjshëm të funksionit janë mjaft konfuzë dhe të shpërndarë në tre ligje të ndryshëm (Ligji për Këshillin Gjyqësor, Ligji për Këshillin për Përcaktimin e Fakteve dhe Ngritjen e Procedurës për Përcaktimin e Përgjegjësisë së Gjyqtarit dhe Ligji për gjykata). Vërejtjet e këtilla, mes tjerash, janë specifikuar edhe në Raportin e Komisionit të Venecias ku konstatohet se bazat e përgjegjësisë së gjyqtarëve janë konfuzë dhe të relativizuara, ndërsa procedura është komplikuar pa nevojë dhe lë hapësirë për mbivendosjen e procedurave.⁶

Ekziston edhe pasaktësi në Ligjin për Këshillin Gjyqësor në lidhje me përcaktimin se çka nënkuptohet me ushtrim joprofesional dhe të pandërgjegjshëm të funksionit të gjyqtarit. Me fjalë të tjera, nëse pandërgjegjshmëria mund të ndërlidhet me lëshime lidhur me çështjet procesuale gjatë veprimit, ose me shkelje të vetëdijshme të dispozitave ligjore dhe realizim të dobisë së paligjshme, mospërcaktimi i ushtrimit joprofesional të funksionit mund të jetë edhe bazë për interpretimin e gjerë të këtij nocioni, si dhe për presione mbi gjyqtarët. Nga ana tjetër, do të ishte më e logjikshme nëse ligji përcakton procedurë të vetme për përcaktimin e përgjegjësisë disiplinore, ndërsa me të njëjtën të përfshihen edhe rastet e ushtrimit joprofesional dhe të pandërgjegjshëm të funksionit të gjyqtarit, me gradacion përkatës të sanksioneve të parashikuara.

Si problem ekzistues në legjisllacionin e Maqedonisë paraqitet miratimi i ligjeve me procedurë të shkurtuar,⁷ kështu që, edhe Ligji për Akademinë, me ndryshimet dhe plotësimet e tij, u miratua pa debat adekuat profesional, debat publik ose me përfshirje tjetër të ekspertëve ose të grupeve të interesuara gjatë miratimit të tij. Pikërisht për shkak të praktikës së këtyllë paraqiten edhe kritika të tjera që kanë të bëjnë me Ligjin, siç është kriteri për regjistrim në Akademi, me ç'rast ligjvënësi i jep rëndësi të madhe mesatares së fakultetit të kandidatëve, me çka vendoset kriteri, ndërkaq njohuria e kandidatit për atë se kur e ka kryer fakultetin vlerësohet më shumë ose njësoj si edhe njohuritë e tij të cilat i ka fituar pas kryerjes së fakultetit, ndërsa gjatë punës së tij. Në drejtim të mospasjes nevojë të një dispozite të këtyllë janë edhe ndryshimet ligjore nga data 31.12.2015, me ç'rast u ndryshuan kushtet e pranimit, përkatësisht ishte parashikuar mesatarja e notës së studimeve prej më së paku 7, stazhi i punës prej më së paku 5 vjet në punë juridike pas provimit të dhënë të jurisprudencës në gjykatë ose në prokurori publike si punonjës gjyqësor ose si punonjës i Prokurorisë Publike ose avokat, dhe njëkohësisht është parashikuar që trajnimi të zhvillohet në një fazë, përkatësisht trajnim teorik nëntëmujor.⁸ Ky ndryshim, gjithashtu parashikon se përvojën, të cilën duhet ta posedoj kandidati duhet ta ketë fituar si nëpunës gjyqësor, si nëpunës i Prokurorisë Publike ose si avokat e që nënkupton edhe një kusht kufizues. Përfaqësuesit e Këshillit Gjyqësor sugjerojnë se dispozita e këtyllë është me qëllim që të sigurohet që kandidatët të kenë përvojë të drejtpërdrejt nga puna në gjykatë. Megjithatë, si moment më diskutabil janë ndryshimet e sërishme në procedurë të shkurtuar dhe kufizimi i tyre kohor të ndryshimeve paraprake prej një viti, e që shkon në favor të jotransparencës së motiveve për shkak të të cilave bëhen ndryshimet e këtilla dhe lë dyshime për veprime arbitrare dhe korruptive.⁹

⁶[http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2015\)042-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2015)042-e)

⁷<http://vistinomer.mk/sobraniski-trend-nad-60-otsto-od-zakonite-po-skratena-postapka-1/>

⁸Ibid.

⁹Neni 4 i Ligjit për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për Akademinë për Gjyqtarë dhe Prokurorë Publikë, "Gazeta Zyrtare e RM" nr. 231/15

Në vitin 2011, Ministria e Drejtësisë e Republikës së Maqedonisë e prezantoi Metodologjinë statistikore gjyqësore si instrument metodologjik për grumbullimin, përpunimin dhe analizën e të dhënave statistikore. Metodologjia u zhvillua në bazë të udhëzuesve të statistikave gjyqësore (GOJUST) të Komisionit Evropian për efikasitetin e Drejtësisë (CEPEJ), në kuadër të Këshillit të Evropës. Zbatimi i saj duhet të sigurojë të dhëna konsistente dhe komparative statistikore dhe indikatorë për monitorimin dhe vlerësimin e rezultateve të gjykatave. Metodologjia specifikon 11 indikatorë për analizën dhe monitorimin e të arriturave gjyqësore, të cilat gjykatat e kanë për detyrë t'i grumbullojnë, përpunojnë dhe publikojnë, megjithatë një gjë e këtillë nuk ndodhë. Në mënyrë plotësuese, Metodologjia parashikon se institucionet shkencore dhe hulumtuese mund të kenë qasje të drejtpërdrejtë deri te të dhënat dhe analizat e përpunuara statistikore, e që gjithashtu akoma nuk është implementuar. Këta dy faktorë e bëjnë mjaftë të vështirë monitorimin e pavarur të indikatorëve gjyqësorë në Maqedoni. Megjithatë, në vazhdim janë bërë përpjekje që të krijohet një pasqyrë e gjendjes lidhur me cilësinë, efikasitetin dhe kompetencën në bazë të të dhënave deri te të cilat pati sukses të arrijë ekipi hulumtues.

3.1* Cilësia

Sipas të ashtuquajturit Raporti i Rajnhard Pribe,¹⁰ anëtarët e Këshillit Gjyqësor doemos duhet të zgjidhen ekskluzivisht nga radhët e gjyqtarëve më profesionistë dhe nga juristët më të shquar dhe më me përvojë në vend, ndërsa në praktikë duhet të zhvillohet testim i qartë dhe i parashikueshëm në lidhje me domethënien e nocionit ligjor “jurist i shquar”. Rekomandimet e këtilla kanë të bëjnë me zbulimet e proceseve të pazarllëqeve politike lidhur me përbërjen e Këshillit. Disa, si dispozitë kontestuese të Ligjit për Këshillin Gjyqësor, e theksojnë nenin 6 sipas së cilit si anëtar për nga funksioni të Këshillit janë Kryetari i Gjykatës Sperme dhe Ministri i Drejtësisë.¹¹ Imponimi ligjor i anëtarëve sipas funksionit në një organ, i cili duhet të jetë garant për pavarësinë e gjyqësorit, vetvetiu lë hapësirë për dyshime sa i përket pavarësisë së këtij institucioni. Pastaj, edhe pse Ministri i Drejtësisë si anëtar për nga funksioni nuk ka të drejtë vote në Këshill, vet prezenca e tij dhe ndikimin joformal të cilin e posedon mund të jetë pengesë në funksionimin dhe vendimmarrjen e lirë të Këshillit Gjyqësor.

Sa u përket kritereve për zgjedhjen e anëtarëve të Këshillit Gjyqësor dhe zbatimit të tyre në praktikë, mund të vërehet tendenca e cila prevalon edhe në ligjet e tjerë të cilët i rregullojnë kriteret e zgjedhjes së anëtarëve në organ të pushtetit gjyqësor – përdorimi i nocionit “jurist i shquar”.¹² Deri në ndryshimet ligjore, në shkurt të vitit 2015, nuk kishte dispozitë e cila e përcaktonte nocionin “jurist i shquar”, dhe as ndonjë akt tjetër normativ me të cilin rregullohen këto kritere, kështu që domethënia e këtij nocioni interpretohej lirshëm nga ana e organit i cili e bën zgjedhjen, me çka në praktikë hasnim mendime të ndryshme për atë se çka do të thotë ky nocion. Neni 2 i Ligjit për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për Këshillin Gjyqësor¹³ pjesërisht e ripërcaktoi kriterin e këtillë me çka kushtet imponojnë që për anëtar të Këshillit të mund të paraqitet personi jurist i diplomuar me më së paku 15 vjet përvojë pune në profesionin juridik pas provimit të dhënë të jurisprudencës, i cili gjatë ushtrimit të profesionit juridik është shquar me punë shkencore dhe profesionale ose me veprimin e tij publik.¹⁴

¹⁰ Rekomandime të Grupit të Ekspertëve me Përvojë për çështje sistimore për Sundimin e së drejtës lidhur me monitorimin e komunikimeve të publikuara në pranverën e vitit 2015.

¹¹ Ibid.

¹² Neni 26, ibid.

¹³ “Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 20/2015.

¹⁴ Me datë 13.10.2016 në bazë të formulimit të këtillë, Kuvendi miratoi vendim me të cilin Vllade Bogojevski është zgjedhur për anëtar të Këshillit. Sipas biografisë së tij,

Pastaj, në publikun maqedonas u imponua pyetja se sa Këshilli Gjyqësor është i lirë nga influenza politike e pushtetit ekzekutiv dhe ligjvënës gjatë zgjedhjes së kuadrove dhe realizimit të kompetencave të besuara dhe në ç'masë është besimi i qytetarëve ndaj këtij organi. Raporti i Pribe apostrofon se Këshilli Gjyqësor duhet t'i kryej detyrat e veta pa kurrfarë ndikimesh të drejtpërdrejta ose të tërthorta dhe të jetë proaktiv në mbrojtje të gjyqtarëve kundërt ndërhyrjes dhe sulmeve të cilat e prekin pavarësinë e tyre. Pasi që në tetor të vitit 2016 Prokuroria Speciale Publike thërriti pesë gjyqtarë nga Gjykata Administrative, në cilësinë e personave të pandehur në lidhje me vendime të miratuara gjatë ushtrimit të funksionit të gjyqtarit, Këshilli Gjyqësor reagoi se e njëjta bën presion të drejtpërdrejt dhe e rrënon pavarësinë e gjyqësorit, në kundërshtim me Kushtetutën, ligjet dhe të drejtat ndërkombëtare. Këshilli Gjyqësor, si organ i pavarur, e shprehu mendimin e tij se Prokuroria Speciale Publike ndërhyr në punët e gjyqtarëve dhe e cenon autoritetin dhe dinjitetin e gjyqtarëve, dhe së këtejmi u manifestua gatishmëria për luftë pa kompromis kundër atyre të cilët ndërhyjnë në punët e gjykatave. Sipas kësaj, u hap çështja e dëgjimit të gjyqtarit, përkatësisht Kryetari i Këshillit Gjyqësor theksoi se gjyqtari nuk mund të ndiqet për punën e tij të gjyqtarit dhe njëherësh mori qëndrim se askush nuk ka të drejtë ta marr guximin të thërrasë në seancë dëgjimore gjyqtarin për aktgjykimin e tij duke e pasur parasysh nenin 65 të Ligjit për gjykata.¹⁵

Prokuroria Speciale Publike deklarimet e këtilla i interpretoi si ndikim për zvarritjen e procedurave të caktuara parahetimore të cilat çojnë deri në pengimin e hetimit dhe në pamundësimin e ngritjes së procedurave gjyqësore kundër personave për të cilët ka dyshime se kanë kryer vepra të rënda penale. Megjithatë, nga ana tjetër, thuaja se mungojnë rastet kur gjyqtarët i janë drejtuar Këshillit Gjyqësor që Këshilli t'u ofroj mbrojtje nga presionet dhe ndikimet. Kjo e vë në dukje faktin se janë të rralla rastet e presioneve dhe ndikimeve ose të faktit se gjyqtarët nuk e shohin Këshillin si institucion i cili mund t'ju sigurojë mbrojtje efektive.

Edhe pse Ligji për gjykata përcakton kritere objektive për zgjedhjen dhe shkarkimin e gjyqtarëve, gjyqtarëve – porotë dhe kryetarëve të gjykatave, e që duhet të siguroj kompetencë, cilësi, pavarësi dhe paanshmëri përkatëse gjatë punës, Raporti i Komisionit Evropian për Maqedoninë në vitin 2016 konstatoi se sistemi i zgjedhjes dhe avancimit akoma është pamjaftueshëm transparent dhe se nuk janë ndërmarrë hapa në mënyrë që të sigurohet depolitizimi në përputhje me “Prioritetet Urgjente të Reformave”. Në vitin 2015 Këshilli Gjyqësor zgjodhi 20 kryetarë të gjykatave, me zvarritje të konsiderueshme kohore, ndërsa në muajin shtator të vitit 2016 u zgjodhën 7 gjyqtarë në gjykatat themelore (të gjithë nga Akademia), 11 gjyqtarë në gjykatat e apelit, 2 gjyqtarë në Gjykatën e Lartë Administrative dhe 5 gjyqtarë në Gjykatën Supreme (të gjithë me përvojë gjyqësore).¹⁶

Me rëndësi të veçantë është të theksohet se aktet normative aktuale lënë mundësi të hapur që gjyqtari të sanksionohet në bazë të numrit të vendimeve të cilat janë ndryshuar nga ana e gjykatës më të lartë, e që e nënkupton cenimin e imunitetit gjyqësor i cili garanton se gjyqtari nuk mund të thirret në përgjegjësi për shkak të mendimit të tij gjatë vendimmarrjes. Dispozita e këtillë pasqyron edhe një këndvështrim problematik të ligjvënësit dhe propozuesit të ligjeve, sipas së cilit gjykatat më të larta duhet vetëm ti konfirmojnë vendimet e gjykatave më të ulëta.

Në Raportin për Maqedoninë nga viti 2016, Komisioni Evropian nënvizon se sistemi i ri profesional për vlerësim me fokus mbi vlerësimin e kompetencave themelore të gjyqtarëve akoma nuk është inkorporuar, me çka sistemi akoma është i fokusuar mbi kriteret kuantitative, dhe sipas kësaj, në këtë fushë, nuk është

¹⁵Neni 65 i Ligjit për gjykata parashikon:

(1) Gjyqtarët gjatë ushtrimit të funksionit gëzojnë imunitet.

(2) Gjyqtari nuk mund të thirret në përgjegjësi penale për mendimin e shprehur dhe vendimmarrjen gjatë miratimit të vendimit.

(3) Gjyqtari nuk mund të paraburgoset pa aprovimin e Këshillit Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë, përveç nëse është hasur në kryerjen e veprës penale për të cilën përcaktohet dënim me burgim në kohëzgjatje prej më së paku pesë vjet.

(4) Për heqjen e imunitetit të gjyqtarëve vendos Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë.

Procedura për vendosjen e heqjes së imunitetit të gjyqtarit është urgjente.

¹⁶Raporti për Maqedoninë i Komisionit Evropian, 2016.

vepruar sipas rekomandimeve të Komisionit Evropian dhe Komisionit të Venecias. Madje edhe ato kritere, të cilat janë përcaktuar përcaktuar si kualitative, bazohen mbi statistikë pa e imponuar të merren parasysh dallimet të cilat paraqiten nga një rast gjyqësor në një rast tjetër gjyqësor.¹⁷ Sipas përfaqësuesve të Këshillit Gjyqësor, gjatë vlerësimit të gjyqtarëve megjithatë, mbahet llogari që të merren parasysh dallimet e këtilla, përfshirë këtu edhe shkaqet e shfuqizimit, përkatësisht modifikimit të vendimeve nga ana e instancave më të larta gjyqësore. Deri diku në këtë drejtim ndihmon edhe dispozita e Ligjit për gjykata¹⁸ sipas së cilës gjatë vlerësimit të gjyqtarit, Komisioni, i përbërë nga Kryetari i gjykatës në të cilën gjyqtari që vlerësohet e ushtron funksionin e gjyqtarit dhe dy gjyqtarë të tjerë, jep mendim. Ekziston praktikë që edhe gjyqtari i cili vlerësohet të parashtrojë komente ndaj mendimit të këtillë.

¹⁷Neni 98 - neni 115 i Ligjit për Këshillin Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë, "Gazeta Zyrtare e RM" numër 60/2006, 150/10, 100/11, 20/15 dhe 61/15.

¹⁸Neni 126

3.2* Efikasiteti

KMe konstantimin se në muajin nëntor të vitit 2015 Këshilli Gjyqësor miratoi vendim për reduktimin e numrit të gjyqtarëve nga 740 në 636 pa i vlerësuar nevojat dhe ndikimin, Komisioni Evropian, në Raportin e fundit për Progresin, vlerëson se mungon një strategji gjithëpërfshirëse për menaxhimin me resurset njerëzore në gjyqësor. Në fillim të vitit 2016 në pushtetin gjyqësor ka pasur përafërsisht 2500 nëpunës administrativë dhe gjyqësorë, e që është rritje për 5% në krahasim me fundin e vitit 2014.¹⁹ Edhe krahas rritjes së këtyllë, Këshilli Gjyqësor vlerëson se ka mungesë të kuadrit udhëheqës, profesionistë dhe administrativ-technik.²⁰ Tek vendet e ish-Jugosllavisë, përfshirë këtu edhe Maqedoninë, numri i gjyqtarëve dhe i personelit gjyqësor për 100 000 qytetarë është në masë të konsiderueshme më të lartë nga mesatarja evropiane.²¹ Sa i përket strukturës gjinore, në instancë të parë dhe të dytë, në përqindje më shumë janë të përfaqësuar femrat gjyqtare, ndërsa në Gjykatën Supreme dhe në mesin e kryetarëve të gjykatave më shumë janë të përfaqësuar meshkujt.²² Dy të tretën e administratës gjyqësore e përbëjnë femrat.²³

Komisioni shpreh shqetësime për atë se buxheti i gjykatave për vitin 2016 në masë të konsiderueshme është më i ulët nga mesatarja evropiane për kokë banori.²⁴ Me fjalë të tjera, buxheti për vitin 2016 për të gjitha gjykatat, me përjashtim të Gjykatës Kushtetuese, është rritur në masë të papërfillshme në krahasim me planin buxhetor për vitin 2015 dhe është në lartësi prej rreth 30 milionë euro.²⁵ Kjo i bie përafërsisht 15 euro për kokë banori, ndërsa mesatarja evropiane është rreth 36 euro.²⁶ Maqedonia ka shpenzime për gjykatat për kokë banori të cilat janë më të ulëta nga çdo vend – anëtar i BE, ndërsa në Ballkanin Perëndimor vetëm Shqipëria ka shpenzime më të ulëta për kokë banori.²⁷ Nga ana tjetër, sipas pjesëmarrjes së shpenzimeve publike për gjykatat në bruto prodhimin vendor, Maqedonia është në mesin e gjashtë vendeve të para në Evropë, ndërsa këto janë ish-republikat Jugosllave.²⁸ Buxheti i Akademisë për Gjyqtarë dhe Prokurorë Publikë për vitin 2016 është përafërsisht 670 000 euro²⁹ – e që është rritje për 15% në krahasim me buxhetin e planifikuar të Akademisë për vitin 2015. Megjithatë, mbetet përshtypja se bëhet fjalë për shumë të vogël në krahasim me nevojat e trajnimit. Konfirmim për këtë është numri i madh i seminareve dhe trajnimeve të cilët realizohen me ndihmën e donatorëve të huaj.

Krahas faktit që nga aspekti formal funksionon Këshilli Buxhetor Gjyqësor, në praktikë i njëjti është i detyruar t'i pranoj kufizimet e imponuara nga Ministria e Financave, të cilat nuk i respektojnë shumat e përcaktuara ligjore të dedikuara për shpenzime publike në sistemin gjyqësor. Këshilli Buxhetor Gjyqësor në të kaluarën ka bërë përpjekje ta përcaktojë çmimin e kostos së lëndëve në bazë të të cilës mund të bëhet projeksioni vjetor i nevojave buxhetore dhe vëllimi i planifikuar i punës së gjyqësorit, megjithatë në zbatim praktik i këtij koncepti është ballafaquar me pengesë për shkak të nivelit të ndryshëm të ekipimit kadrovik të gjykatave të veçanta dhe mbingarkimit me lëndë.

Gjykatat maqedonase në vitin 2015 kanë zgjidhur 2% më shumë lëndë në krahasim me prurjet e lëndëve të reja brenda atij viti dhe me këtë e kanë zvogëluar numrin e lëndëve të pazgjidhura.³⁰ Përjashtim nga tendenca e këtyllë është Gjykata e Lartë Administrative, gjykatat e apelit dhe Gjykata Supreme tek të cilat brenda vitit është rritur numri i lëndëve të pazgjidhura. Vetëm tek gjykatat themelore është zvogëluar numri i ditëve të nevojshme për zgjidhjen e lëndëve të pazgjidhura, mirëpo për shkak të numrit të madh të

¹⁹ Raporti për punën e Këshillit Gjyqësor për vitin 2015

²⁰ Ibid.

²¹ Ibid.

²² Të dhëna për vitin 2014; European judicial systems: Efficiency and quality of justice, CEPEJ, 2016.

²³ Raporti për punën e Këshillit Gjyqësor për vitin 2015.

²⁴ Raporti për Maqedoninë i Komisionit Evropian, 2016

²⁵ Ndryshimi dhe plotësimi i Buxhetit të Republikës së Maqedonisë për vitin 2016.

²⁶ Të dhëna për vitin 2014; European judicial systems: Efficiency and quality of justice, CEPEJ, 2016.

²⁷ Increasing the efficiency of Macedonia's and Montenegro's justice system: Introducing an innovative EU monitoring and evaluation mechanism in the sphere of administrative law, Association Zenith, 2014.

²⁸ Të dhëna për vitin 2014; European judicial systems: Efficiency and quality of justice, CEPEJ, 2016.

²⁹ Ndryshimi dhe plotësimi i Buxhetit të Republikës së Maqedonisë për vitin 2016.

lëndëve tek gjykatat themelore, kjo ka rezultuar me zvogëlimin e kohës për zgjidhjen në përgjithësi të lëndëve të gjyqësorit.

Pritet përkeqësimi i indikatorëve të efikasitetit në vitin 2016 për shkak të grevës së administratës gjyqësore, e që e vuri në pikëpyetje funksionimin e gjykatave. Mundësia që greva të pengohet nuk u përjashtua, nëse palët e prekura pajtoheshin që të arrijnë marrëveshje.³¹ Për shkak të pakënaqësisë nga Ligji për shërbimin gjyqësor, administrata gjyqësore u hodh në grevë plotë 58 ditë, nga muaji maj deri në shtator të vitit 2016, përmes bllokimit të punës së gjykatave. Revolta tek administrata gjyqësore u intensifikua pas vendimit për rritjen e pagave të gjyqtarëve, prokurorëve dhe nëpunësve të prokurorive publike. Gjatë kohës së grevës një pjesë e gjykatave punonin me kapacitete minimale, u ndërmorën vetëm procedurat në të cilat është përcaktuar masa kohore dhe procedurat me element të huaj, ndërsa për shkak të mospasjes së kushteve, si dhe për shkak të intensitetit të grevës, padi dhe ankesa thuaja se asnjëherë nuk u pranuan. Në përputhje me Ligjin, sindikata mori qëndrim se në afatin e parashikuar nga 15 korriku i vitit 2016 greva do të pezullohet, ndërsa nëse nuk arrijnë marrëveshje do të vazhdohet me intensitet të rritur. Marrëveshje nuk u arrit, u bënë vetëm disa përpjekje që greva të vazhdojë, megjithatë e njëjta për një kohë të shkurtër u ndërpre plotësisht pa u plotësuar kërkesa për pagesë, siç është parashikuar me gjyqtarët, prokurorët publikë dhe nëpunësit në prokuroritë publike. Ndodhitë, në atë periudhë, mes tjerash, vënë në dukje se në vend të negociatave mbi nëpunësit gjyqësor janë bërë presione nga ana e Këshillit Buxhetor Gjyqësor dhe nga Kryetari i Këshillit Gjyqësor,³² e që është e palejueshme për Këshillin Gjyqësor si organ i pavarur dhe i mëvetësishëm i gjyqësorit dhe e vë në dukje jotransparencën gjatë punës së të njëjtit.

Koalicioni “Të Gjithë për Gjykim të Drejtë” në shtator të vitit 2016 monitoroi 14 lëndë. Edhe pse bëhet fjalë për një numër të pakonsiderueshëm të seancave të monitoruara gjyqësore në vitin 2015, statistikat tregojnë se nuk ka dallim të madh midis vitit 2015 dhe 2016 në lidhje me shtyrjen e seancave gjyqësore – dallime ka vetëm sa u përket aktgjykimeve të miratuara. Një numër i madh i aktgjykimeve dhe aktvendimeve për miratimin e propozimit në vitin 2016 janë aprovuar jashtë seancës gjyqësore, e që është një indikator dhe lë përshtypje se edhe krahas numrit të vogël të seancave të zhvilluara gjyqësore, seancat e tjera nuk zhvillohen dhe më së shpeshti menjëherë miratohet aktvendim për aprovimin e propozimit meqë gjykata nuk ka kapacitete të ballafaqohet me të njëjtat.

Gjatë muajit shtator të vitit 2015 gjithsej u monitoruan 40 seanca në Gjykatën Themelore Shkup 1 Shkup, prej të cilave u shtynë 28, edhe në këtë rast motivi më i shpeshtë është mungesa e njëjës nga palët. Në shtator të vitit 2016, u monitoruan vetëm dy seanca më pak nga muaji i njëjtë në vitin 2015, përkatësisht 38 seanca, nga të cilat 19 u shtynë. Shkaku më i shpeshtë për shtyrjen e seancave është mungesa e njëjës nga palët ose mospasja e qasjes në organet e ndjekjes, si dhe mospasja e kushteve që

³⁰ Përloqaritet mbi bazë të raporteve vjetore të Këshillit Gjyqësor të Republikës së Maqedonisë për vitin 2014 dhe vitin 2015

Gjykatat	Shkalla e zgjidhjes së lëndëve në vitin 2015 ³⁰	Lëndë të pazgjidhura në fund të vitit 2015	Koha e zgjidhjes së lëndëve të pazgjidhura (ditë) ³⁰	
			2014	2015
			Gjykata Supreme	98%
Gjykata e Lartë Administrative	81%	1 095	8	88
Gjykata Administrative	106%	9 872	193	219
Gjykatat e apelit	95%	9 404	66	88
Gjykatat themelore	103%	109 700	97	84
GJITHSEJ	102%	131 873	98	89

³¹ Analiza e të dhënave nga procedurat e monitoruara gjyqësore në vitin 2015, Koalicioni “Të gjithë për gjykim të drejtë”.

³² Këshilli Buxhetor Gjyqësor vendosi që paga e nëpunësve gjyqësor për muajin maj të vitit 2016 të paguhet e plotë, ndërsa mbajtja e pagës, në përputhje me nenin 77 të Ligjit për shërbim gjyqësor të realizohet me pagesën e pagës për muajin qershor të vitit 2016. Sipas sekretarit të përgjithshëm të sindikatës së punëtorëve të administratës, organet e jurisprudencës dhe shoqatat e qytetarëve të Republikës së Maqedonisë, kjo ishte vetëm një përpjekje për ta thyer grevën e administratës gjyqësore dhe për ta hequr vëmendjen e problemeve të nëpunësve gjyqësorë. Këshilli Buxhetor Gjyqësor (KBGJ) deri të të punësuarit në gjykata dërgoi njoftim në të cilin thotë se në mënyrë kolektive do t'u ulen pagat për 40% për ata muaj në të cilët administrata gjyqësore ka qenë në grevë. Ky vendim i KBGJ vjen disa ditë pas aktvendimit të parë në të cilin u kërkua nga kryetarët e gjykatave të përpilojnë aktvendime me paga më të ulëta për 60% për të punësuarit të cilët dy muaj ishin në grevë duke kërkuar paga më të larta.

personat e paraburgosur të shoqërohen deri në gjykatë. Kjo e vë në dukje faktin se një pjesë e madhe e angazhimit i cili rezulton me aktgjykim të drejtë është pikërisht i njerëzve të cilët janë grupuar në kategorinë e përgjithshme “shërbimi gjyqësor”, i përfshirë me Ligjin në fjalë, i cili është diskutabil dhe i papranueshëm për shërbimin gjyqësor.

Gjyqtarët dhe ekspertët e tjerë juridikë janë dakord se vazhdon praktika që të miratohen vendime të ndryshme për situata të njëjta juridike, ndërsa vendimet gjyqësore shpeshherë kanë arsye të jopërkatese. Është me rëndësi të theksohet dhe veçanërisht shqetëson puna e Gjykatës Administrative e cila nuk vendos në mënyrë meritore kundër aktvendimeve të organeve shtetërore dhe refuzon të miratojë vendime përfundimtare, përmes së cilave do të mbrohen të drejtat e qytetarëve. Në këtë mënyrë lëndët kthehen mbrapshtë para organeve shtetërore të cilat miratojnë vendime të njëjta, duke mos i respektuar qëndrimet e Gjykatës Administrative, me ç'rast cenohet e drejta e gjykimit në afat të arsyeshëm. E drejta e gjykimit në afat të arsyeshëm cenohet edhe nga gjykatat themelore edhe nga gjykatat e apelit, veçanërisht përmes zvarritjes së publikimit të aktgjykimeve. Është avancuar sistemi elektronik për kërkimin e vendimeve gjyqësore. Nuk respektohet afati për përpilim prej 15 ditësh, llogaritur nga përfundimi i seancës kryesore, ndërsa është vërejtur edhe rasti i tejkalimit të afatit prej 60 ditësh për lëndë më komplekse. Është e nevojshme, madje edhe e domosdoshme, organet administrative t'i zbatojnë vendimet gjyqësore në afat të arsyeshëm. Me qëllim të arritjes së efektit të plotë nga vendimet, ata duhet t'i ndërmarrin të gjitha masat e nevojshme të parashikuara me ligj dhe njëkohësisht duhet të shqyrtohen të gjitha politikat rregullatore dhe opsionet që i kanë në dispozicion për zgjedhjen e zgjidhjes përkatëse lidhur me çështjet kyç, siç është aksesit dhe interneti, dhe e marrin parasysh kontekstin nacional, si për shembull nivelin e besueshmërisë së publikut dhe masat e nevojshme që të arrihet harmonizimi me standardet e BE.

Sa i përket Ligjit të ri për procedurë penale,³³ danalizat e deritanishme flasin se i njëjti nuk zbatohet plotësisht. Në përputhje me zgjidhjet e Ligjit për procedurë penale e drejtë themelore dhe detyrim i Prokurorit Publik është t'i ndjekë kryerësit e veprave penale, për të cilët ndjekja ndërmerret sipas detyrës zyrtare, megjithatë Prokurori Publik shpeshherë vihet në rolin e palës dhe të gjyqtarit, kështu që një numër i madh i gjyqtarëve theksojnë se megjithatë, në fund barrën dhe obligimet i kanë ata.

Ekzistojnë pengesa serioze për ekzekutimin efektiv dhe adekuat të vendimeve gjyqësore në fushën civile, administrative dhe penale. Procedurat civile dhe administrative janë komplekse dhe të shtrenjta për ekzekutim, ndërsa tek rastet penale ekzistojnë kushte joadekuate nëpër burgje dhe tolerancë në ekzekutimin e dënimeve për shkak të mospasjes së kushteve që gjyqësori t'i zhvillojë plotësisht procedurat penale.

Byroja për Përfaqësim e Republikës së Maqedonisë para Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut bëri përpjekje të konsiderueshme për ekzekutimin e shpejtë të aktgjykimeve, me ç'rast numri i aktgjykimeve të cilat akoma nuk janë ekzekutuar u reduktua për më shumë se gjysmën edhe atë në 56.³⁴

Gjendja sa i përket besueshmërisë së gjyqësorit mund të prezantohet me rankimin e Maqedonisë sipas indikatorëve relevantë global. Një indikator i këtilillë është perceptimi i pavarësisë së gjyqësorit. Raporti global i konkurrencës për vitin 2016-2017 i Forumit Ekonomik Botëror e rankon Maqedoninë në pjesën e poshtme të kësaj Liste (në vendin e 106 nga 136 shtete).³⁵ Maqedonia në këtë shkallë ka rezultat

³³“Gazeta Zyrtare e RM” numër 150. Ligji i ri LPP ofron zgjidhje ndryshe sa i përket punës së prokurorisë publike ku ligjvënësi procedurën e përgjithshme paratimore dhe hetimore ia ka besuar dhe ia ka dhënë në kompetencë prokurorit publik, e që do të thotë se puna e deritanishme e gjyqtarëve hetimor në pjesën e hetimit kalon në duart e prokurorit publik dhe ai e udhëheq hetimin, me çka përforcohet roli i prokurorit publik në luftën kundër kryerësve të veprave penale të cilat ndiqen sipas detyrës zyrtare.

³⁴ Raporti për Maqedoninë i Komisionit Evropian, 2016.

³⁵ Forumi Ekonomik Botëror e përcakton vlerën e këtij indikator në bazë të anketës së zbatuar vjetore me liderët e sektorit afarist në nivel global, me ç'rast të anketuarit mund të përgjigjen në lidhje me pavarësinë e gjyqësorit të shtetit në fjalë me notën midis 1 dhe 7. Nota 1 tregon se gjyqësori është nën ndikim të madh nga qeveria, qytetarët ose kompanitë, ndërsa nota 7 tregon se është plotësisht i pavarur.

prej 3,1, ndërsa mesatarja botërore është 4,19. Vitin e kaluar ky indikator ishte 3,3 që do të thotë se në Maqedoni ekziston tendenca e përkeqësimit të besimit ndaj gjyqësorit.

Si indikatorë i dytë në këtë fushë mund të theksohet “pavarësia e perceptuar në të drejtën civile” e Projektit Drejtësia Botërore, në kontekst të Raportit për indeksin e qeverisjes së të drejtës.³⁶ Maqedonia është rankuar në gjysmën e sipërme të kësaj tablele në nivel global (në vendin e 51 nga 113), ndërsa në nivel rajonal është në vendin e tretë nga 13 shtete të rajonit. Indeksi në këtë shkallë është 0,56 në lidhje me pavarësinë e të drejtës civile. Rezultati nga Raporti i vitit të kaluar për Maqedoninë është 0,57, ndërsa në nivel global është rankuar në vendin e 38 nga 102 shtete. Edhe ky indikator për Republikën e Maqedonisë shënon përkeqësim.

Me qëllim të funksionimit më të mirë dhe avancimit të sistemit të jurisprudencës, lidhur me parandalimin dhe luftën kundër korrupsionit në sistemin gjyqësor, Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit dhe Këshilli Gjyqësor i Republikës së Maqedonisë kanë lidhur “Protokoll për bashkëpunim për parandalimin dhe represionin e korrupsionit dhe konfliktit të interesave”. Protokollin është objekt i analizës së vazhdueshme për avancimin e bashkëpunimit, koordinimit dhe veprimit të përbashkët. Në këtë aspekt, më së paku një herë në vit, institucionet kanë takim për shkak të evaluimit, koordinimit dhe shkëmbimit të përvojave. Në këtë domen, është mjaft i rëndësishëm bashkëpunimi midis institucioneve meqë bëhet fjalë për problem kompleks dhe multidimensional i cili nënkupton më shumë veprime kompetente.

³⁶Forumi Ekonomik Botëror e përcakton vlerën e këtij indikator në bazë të anketës së zbatuar vjetore me liderët e sektorit afarist në nivel global, me ç'rast të anketuarit mund të përgjigjen në lidhje me pavarësinë e gjyqësorit të shtetit në fjalë me notën midis 1 dhe 7. Nota 1 tregon se gjyqësori është nën ndikim të madh nga qeveria, qytetarët ose kompanitë, ndërsa nota 7 tregon se është plotësisht i pavarur.

³⁷Ky tregues bazohet në përgjigjet e popullatës së përgjithshme dhe të anketuarve të kualifikuar, ku mund të jepen përgjigje nga 0 deri në 1, me ç'rast 1 do të tregojë respektimin më të fuqishëm deri në sundimin e së drejtës.

3.3* Kompetenca

Në vitin 2015, Akademia për Gjyqtarë dhe Prokurorë Publikë “Pavel Shatev” siguroi 267 trajnime të vazhdueshme për 5 888 pjesëmarrës. Nga gjithsej 13 kandidatë për gjyqtarë dhe prokurorë publikë nga gjenerata e pestë e cila me sukses e përfundoi trajnimin fillestar në shkurt të vitit 2016, 12 prej tyre tanimë janë të punësuar në gjykatat themelore dhe prokuroritë themelore publike. 37 kandidatë të ri janë regjistruar në trajnimin fillestar të Akademisë.³⁷

Akademia për Gjyqtarë dhe Prokurorë Publikë më datë 30.08.2016 shpalli konkurs për pranimin e kandidatëve për trajnimin fillestar për shkak të plotësimit të numrit të nevojshëm të prokurorëve publikë, konform ndryshimeve dhe plotësimeve ligjore nga muaji dhjetor i vitit 2015. Në ndërkohë nuk ka informacione të aksesshme sa i përket procedurës së zgjedhjes së gjeneratës së gjashtë të kandidatëve për trajnimin fillestar,³⁸ me ç'rast akoma nuk është përpiluar rank-lista përfundimtare për shkak të procedurave ankimore të cilat zhvillohen në Gjykatën Administrative dhe në Gjykatën e Lartë Administrative.³⁹

Atë që mund ta theksojmë si pozitive, ndërsa ka rëndësi të veçantë për Akademinë për Gjyqtarë dhe Prokurorë Publikë, si dhe për institucionet e tjera, janë pjesëmarrjet e realizuara në shumë konferenca dhe trajnime, me qëllim që të shqyrtohen praktikat dhe mundësitë më të mira për implementimin e tyre, me qëllim të funksionimit më të mirë dhe avancimit të sistemit të jurisprudencës. Trajnimi i vazhdueshëm është segmenti më gjithëpërfshirës i punës së Akademisë dhe përfshinë target grupe në tre programet kryesore për trajnim edhe atë: programin e përgjithshëm për trajnim të detyrueshëm të vazhdueshëm, programin e specializuar për trajnim të detyrueshëm të vazhdueshëm dhe programin e specializuar për trajnim vullnetar të vazhdueshëm. Gjatë muajit gusht të vitit 2016 u përpilua edhe plani i aktiviteteve në kuadër të trajnimit vullnetar të vazhdueshëm për nëpunësit gjyqësor dhe të prokurorive publike, si dhe plani i aktiviteteve në kuadër të trajnimit të detyrueshëm të vazhdueshëm për gjyqtarë, kryetarë të gjykatave dhe prokurorë publikë të prokurorive publike dhe që të dyja brenda periudhës shtator-dhjetor të vitit 2016.

Nevojitet që të përkushtohet vëmendje më e madhe mbi zhvillimin e të ashtuquajturave aftësi intelektuale,⁴⁰ duke e përfshirë etikën, integritetin dhe aftësitë e komunikimit – veçanërisht për kryetarët e gjykatave. Përveç kësaj, praktika dëshmon se gjyqtarët nuk posedojnë njohuri të mjaftueshme për të drejtën e BE, për mundësinë e zbatimit të tij të drejtpërdrejtë, si dhe për praktikën e Gjykatës Evropiane.

Nëse i bëjmë një vështrim bashkëpunimit me organizatat qytetare, mesa duket numri i organizatave qytetare të cilat bashkëpunojnë me Akademinë filloi të reduktohet. Akademia shpeshherë ka dëshirë të përfshihet plotësisht në aspektet e organizimit të projekteve të organizatave qytetare, të cilat më së shpeshti janë paracaktuar nga ana e donatorëve.

Disa konsiderojnë se rekrutimi i trajnuesve në Akademi nuk bëhet në mënyrë transparente, meqë disa herë gjyqtarë të njëjtë rekrutohen si trajnues. Mesa duket në strukturën organizative aktuale institucionale nuk ka hapësirë që organizata eksperte qytetare të ofrojë arsim të vazhdueshëm të gjyqtarëve. Madje edhe Dhoma Maqedonase e Avokatisë e ndërpreu sigurimin e trajnimeve për gjyqtarë. Gjyqtarëve u logariten si të detyrueshëm vetëm ato kurse të cilët ligjërohen në Akademi.⁴¹

³⁷ Raporti i Komisionit Evropian për Maqedoninë për vitin 2016.

³⁸ <http://www.ipacademy.gov.mk/upload/PDF%20Files/Priracnik%20modul4.pdf>

³⁹ <http://www.osce.org/skopje/123941?download=true>

⁴⁰ Soft skills.

⁴¹ <http://all4fairtrials.org.mk/wp-content/uploads/2016/06/Macedonia-country-report-MKD.pdf>

Edhe krahas faktit që Akademisë i mungon personeli ndihmës, ajo në bashkëpunim me persona të jashtëm filloi me matjen e efikasitetit të trajnimeve dhe me analizën nëse të njëjtat rezultojnë me ndryshimet e sjelljes dhe veprimet të gjyqtarëve dhe prokurorëve publikë.

4.* Konkluzione

Republika e Maqedonisë ishte njëra nga vendet e para të rajonit e cila i filloi reformat në fushën e gjyqësorit në kontekstin e proceseve eurointegruese, përmes miratimit të Strategjisë për reformë të sistemit të jurisprudencës 2004–2007 dhe përmes miratimit të amendamenteve kushtetuese në këtë fushë. Më shumë se një dekadë, pas fillimit të këtyre reformave të rëndësishme, mund të konstatohet se korniza juridike në Republikën e Maqedonisë i inkorporoi thuaja se të gjitha standardet e rëndësishme ndërkombëtare për një gjyqësor të pavarur dhe të paanshëm. Ekzistojnë segmente në kornizën juridike vendore tek të cilat ka hapësirë për përmirësim prej të cilave vetëm disa janë të karakterit esencial. Megjithatë, harmonizimi, para së gjithash, ka të bëjë me kornizën juridike dhe standardet vendore, por jo edhe me zbatimin e të njëjtave dhe me praktikën e gjykatave. Akoma janë të nevojshme angazhime plotësuese për mbrojtjen e pavarësisë së gjyqësorit dhe për sigurimin e kushteve për paanshmërinë e gjyqtarëve, në mënyrë që të përmirësohet cilësia e drejtësisë dhe të lehtësohet qasja deri te drejtësia.

IRaportet e Komisionit Evropian vënë në dukje se nevojiten angazhime plotësuese për depolitizimin e gjyqësorit në përputhje me “Prioritetet Urgjente të Reformave”, si dhe për sigurimin e transparencës dhe objektivitetit të mëtutjeshëm në sistemin e zgjedhjes dhe avancimit. Krahas asaj që Këshilli Gjyqësor është formuar nga “gjyqtarët për gjyqtarë”, me përbërje që ia ofron shumicën e votave kastës së gjyqtarëve, në praktikë ndikimi i fushave të tjera të pushtetit konsiderohet si akoma i fuqishëm. Ekzistojnë raporte të përsëritura për drejtësi selektive dhe ndërhyrje politike tek disa lëndë të caktuara të profilit të lartë ose politikisht sensitive. Kjo i hedhë njollë edhe sistemit funksional gjyqësor.

Kushtet për zgjedhjen e kryetarit të gjykatës nuk mundësojnë që në mënyrë përkatëse të vlerësohen aftësitë menaxheriale të kandidatëve për kryetarë të gjykatës. Në rregullimin e brendshëm juridik nuk është parashikuar mundësia që të paraqitet ankesë ndaj vendimit të Këshillit Gjyqësor për zgjedhjen e gjyqtarit. Sistemi i vlerësimit të gjyqtarëve e vë fokusin mbi kriteret kuantitative ndërsa më pak mbi kompetencat themelore të gjyqtarëve, ndërsa aktet normative lënë mundësi që gjyqtari të sanksionohet në bazë të numrit të vendimeve të ndryshuara nga ana e gjykatës më të lartë. Ushtrimi joprofesional i funksionit si bazë për shkarkim mund të interpretohet gjerë e gjatë, meqë aktet normative nuk e bëjnë përcaktimin e tij më të saktë.

Aktet normative në fushën e gjyqësorit shpeshherë ndryshohen me procedurë të shkurtuar, pa analiza përkatëse, pa konsultime dhe debate publike. Internet-qasja në drejtësi dhe praktikën gjyqësore në parim është e aksesshme, por në praktikë është e paqëndrueshme.

Komisioni Evropian konstatoi se buxheti i gjykatave maqedonase për vitin 2016, në masë të konsiderueshme, është më i ulët nga mesatarja evropiane për kokë banori, ndërsa numri i gjyqtarëve dhe personelit gjyqësor për 100 000 qytetarë në masë të konsiderueshme është më i lartë nga mesatarja evropiane dhe sipas kësaj parashtrihen pyetjet për efikasitetin dhe shpërndarjen efikase të resurseve.⁴² Përkrah faktit që formalisht funksionon Këshilli Buxhetor Gjyqësor, i njëjti në praktikë është i detyruar t'i

⁴²Sipas lartësisë së shpenzimeve publike në sistemin gjyqësor, Maqedonia për kokë banori harxhon më pak se çdo vend tjetër anëtar i BE, megjithatë sipas pjesëmarrjes së shpenzimit të këtyre në bruto-prodhimin vendor, Maqedonia në vite të caktuara matet me pesë vendet e para në BE sipas konsumit publik në sistemin gjyqësor.

pranojë kufizimet e imponuara nga Ministria e Financave, të cilët nuk e respektojnë shumën e përcaktuar me ligj prej 0,8% nga bruto prodhimi vendor të dedikuar për shpenzime publike në sistemin e jurisprudencën.⁴³

Monitorimi i procedurave gjyqësore edhe më tej e vë në dukje faktin se shkak më i shpeshtë për shtyrjen e procedurave është mos-shoqërimi i personave të paraburgosur dhe të dënuar, më së shpeshti për shkak të mospasjes së kushteve që të njëjtit të shoqërohen deri në gjykatë me qëllim që të gjykohen në mënyrë të drejtë, të ndershme dhe në afat të arsyeshëm.⁴⁴ Raporti i fundit i Komisionit Evropian për Maqedoninë e veçon si një sfidë të vazhdueshme sigurimin e konsistencës së aktgjykimeve, edhe pse Gjykata Supreme vazhdoi me përpjekjet në këtë drejtim.

Indikatorët e pranuar ndërkombëtarë për perceptimet e publikut, më saktësisht të segmenteve të caktuara të publikut, vënë në dukje zvogëlimin e besimit ndaj gjyqësorit, përkatësisht mendimin e përkeqësuar për pavarësinë e gjyqësorit në Maqedoni.

Akademisë për Gjyqtarë dhe Prokurorë Publikë i nevojiten më shumë resurse financiare dhe kadrovike, në mënyrë që t'u përgjigjet nevojave të mëdha – përfshirë edhe ato që kanë të bëjnë me zhvillimin e të ashtuquajturave aftësi intelektuale,⁴⁵ si dhe nevojave për trajnime për të drejtën e BE dhe zbatimin e saj.

⁴³Ligji për buxhetin gjyqësor, "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 60/2003, 37/2006, 138/2008, 145/2010.

⁴⁴Konferenca përfundimtare për prezantimin e synimeve dhe arritjeve në kuadër të Projektit: "Ndërtimi i kapaciteteve të agjencive për zbatimin e Ligjit për trajtim adekuat të personave të paraburgosur dhe të dënuar", i financuar nga Bashkimi Evropian dhe i realizuar nga Këshilli i Evropës.

⁴⁵Soft skills.

5.* REKOMANDIME

Në bazë të konstatimit tanimë të prezantuar për nevojën e zbatimit të plotë të reformave esenciale, si prioritare i vëçojmë rekomandimet si vijojnë:

1. Të krijohen kushte për shoqërimin e personave të paraburgosur dhe të dënuar, me qëllim të respektimit të procedurave gjyqësore dhe për respektimin e afateve.

2. Në Ligjin për gjykata të parashikohet organi i cili do të jetë kompetent që gjyqtarëve t'u sigurojë qasje të lehtë deri te legjislacioni, marrëveshjet ndërkombëtare, praktika gjyqësore dhe ngjashëm.

3. Rishikim urgjent i bazave të buxhetit gjyqësor, me qëllim të përcaktimit dhe shpërndarjes së drejtë të mjeteve me respektimin më të madh të parimit të pavarësisë së gjyqësorit.⁴⁶

4. Të bëhet vlerësimi i aspektit optimal të rrjetit ekzistues gjyqësor, si dhe aspektit optimal të numrit dhe llojit të nëpunësve gjyqësorë, si bazë për zbatimin e reformave të mëtutjeshme, së këtejmi duke siguruar qasjen e qytetarëve deri te drejtësia.

5. Është e domosdoshme të inkorporohet një sistem adekuat për trajnim dhe përsosje profesionale të nëpunësve administrativ dhe nëpunësve gjyqësorë.

6. Të avancohet statistika gjyqësore përmes përfshirjes së indikatorëve të parashikuar në EU Justice Scoreboard dhe qasja deri te e njëjta. Është e domosdoshme të sigurohet sistemi ACCMIS për gjykatat, me qëllim që të dhënat t'i përpunojnë në mënyrë më të mirë dhe njëherësh rregullisht të publikohen të dhëna të azhuruara statistikore, konform Metodologjisë së praktikës gjyqësore.

7. Ndryshimet e akteve normative në fushën e gjyqësorit duhet të bazohen në analiza paraprake dhe në konsulta të gjera me të gjitha palët e interesuara, si dhe në dialogun profesional.

8. Është i domosdoshëm bashkëpunimi konstruktiv dhe i qëndrueshëm i institucioneve gjyqësore me sektorin civil, me qëllim të zbatimit të përbashkët, monitorimit dhe vlerësimit të reformave esenciale sa i përket sundimit të së drejtës.

9. Organizatat qytetare me kapacitetet e tyre të kontribuojnë në procesin e zbatimit të trajnimeve për të drejtën e BE në Akademinë për Gjyqtarë dhe Prokurorë Publikë.

10. Nevojitet vëmendje më e madhe t'i përkushtohet zhvillimit të të ashtuquajturave aftësi intelektuale⁴⁷ të gjyqtarëve, përfshirë këtu edhe etikën, integritetin dhe aftësitë e komunikimit.

11. Akademia për Gjyqtarë dhe Prokurorë Publikë të instalojë sistem të përhershëm për monitorimin dhe evaluimin e trajnimeve të mbajtura, me qëllim që në mënyrë sistematike të monitorohet dhe avancohet suksesi dhe rezultatet e sistemit.

12. Të bëhet depolitizimi i gjyqësorit në praktikë, përkatësisht gjyqësori të ndahet nga ndikimet e pushtetit ekzekutiv dhe të partive politike, përfshirë këtu edhe zgjedhjen, avancimin dhe shkarkimin e gjyqtarëve.

⁴⁶Projeksioni për buxhetin e kërkuar gjyqësor, bashkë me projeksionet për vëllimin e projektuar të punës, duhet të publikohen para se të dërgohen në Ministrinë e Financave.

⁴⁷Soft skills.

13. Të rishikohen kushtet për zgjedhjen e kryetarit të gjykatës, me qëllim që të vlerësohet nëse në mënyrë përkatëse i stimulojnë kandidatët për kryetarë të gjykatës me aftësi të mira menaxheriale.

14. Të shqyrtohen mundësitë për inkorporimin e të drejtës së ankesës në rastet e zgjedhjes së gjyqtarëve dhe zgjedhjes së anëtarëve të Këshillit Gjyqësor nga radhët e gjyqësorit.

15. Të përmirësohet sistemi i vlerësimit të punës së gjyqtarëve, në mënyrë që të sigurohet balanci adekuat midis aspekteve kualitative dhe kuantitative të punës. Në këtë aspekt, cilësia e gjyqtarëve të vlerësohet përmes analizës së aktgjykimeve.

16. Të ndërmerren aktivitete në drejtim të rritjes së pavarësisë dhe paanshmërisë së funksionit të gjyqtarit, integritetit të gjyqtarit dhe prokurorëve, si dhe rritjes së ndërgjegjësimit për rolin e tyre në shoqërinë maqedonase.

ANEKSI 1:

Indikatorë të përcaktuar për monitorimin e progresit të prioritetit: “Përmirësimi i efikasitetit dhe kompetencës: Pasqyrë e cilësisë, efikasitetit dhe kompetencës së gjyqtarëve dhe gjykatave.”

Masa – instrument i Strategjisë së EIL 2020	Indikatori	Të dhëna	Metoda e grumbullimit të informacionit	Rreziqet
Cilësia	Vlerësimi i Raportit të KE	Raport i KE	Pasqyra e dokumentacionit	Publikim i vonuar
	Respektimi i parimeve për gjykim të drejtë dhe të ndershëm	Monitorim nga vëzhgues të pavarur	Monitorimi	Mosekzistimi i informatave relevante, informacione të pamjaftueshme për dhënien e vlerësimit
	Përfaqësimi gjinor dhe i drejtë i gjyqtarëve	Raport i Këshillit Gjyqësor të RM: Raport i Avokatit të Popullit	Pasqyrë e dokumentacionit	Publikim i vonuar, mosekzistimi i informatave relevante
	Transferimi i gjyqtarëve nëpër gjykata dhe njësi gjyqësore;	Raport i Këshillit Gjyqësor të RM	Pasqyrë e dokumentacionit	Publikim i vonuar, mosekzistimi i informatave relevante
	Numri i gjyqtarëve të zgjedhur në gjykatat themelore dhe instancat më të larta;	Raport i Këshillit Gjyqësor të RM	Pasqyrë e dokumentacionit	Mospasje e qasjes në dokumente, mungesë e vullnetit për pjesëmarrje në intervista mosekzistimi i informatave relevante,
	Numri i gjyqtarëve të shkarkuar	Raport i Këshillit Gjyqësor të RM	Pasqyrë e dokumentacionit	Mospasje e qasjes në dokumente, mungesë e vullnetit për pjesëmarrje në intervista mosekzistimi i informatave relevante,
	Kriteret objektive dhe transparente për zgjedhje dhe karrierë të gjyqtarëve të bazuara në parimin e meritave, të zbatuara përmes procedurës transparente dhe të hapur	Dispozita ligjore dhe procedura për zgjedhjen e gjyqtarëve	Pasqyrë e dokumentacionit; pyetësor dhe anketa me palët e interesuara	Mosekzistimi i informatave relevante për rrjedhën e procedurave për zgjedhjen e gjyqtarëve

Masa - instrument i Strategjisë së EIL 2020	Indikatori	Të dhëna	Metoda e grumbullimit të informacionit	Rreziqet
Cilësia	Vlerësimi i Raportit të KE	Raport i KE	Pasqyra e dokumentacionit	Publikim i vonuar
	Kritere objektive dhe transparente për shkarkimin e gjyqtarëve, bazuar në parimin e objektivitetit dhe paanshmërisë.	Dispozita ligjore dhe procedura për zgjedhjen e gjyqtarëve	Pasqyrë e dokumentacionit, pyetësorë dhe anketa me palët e interesuara	Mosekzistimi i informatave relevante për rrjedhën e procedurave për shkarkimin e gjyqtarëve
	Ankesa të paraqitura lidhur me vendimet për zgjedhje dhe emërime	Raport i Këshillit Gjyqësor të RM	Pasqyrë e dokumentacionit	Mosekzistimi i informatave relevante
	Ankesa të paraqitura lidhur me vendimet për shkarkime			Mosekzistimi i informatave relevante
Efikasiteti	Vlerësimi i Raportit të KE	Raport i KE	Pasqyra e dokumentacionit	Publikim i vonuar
	Përmbushja e kërkesave buxhetore vjetore për gjyqësorin	Raport i KE, Raport i Këshillit Gjyqësor	Pasqyrë e dokumentacionit	Publikim i vonuar, mosekzistimi i informatave relevante
	Përmbushja e kërkesave buxhetore vjetore të AGJPP	Raport i KE, Raport i AGJPP	Pasqyrë e dokumentacionit	Publikim i vonuar, mosekzistimi i informatave relevante
	Plani për punësime të nevojshme në gjyqësor	Raport i Këshillit Gjyqësor të RM	Pasqyrë e dokumentacionit	Publikim i vonuar, mosekzistimi i informatave relevante
	Numri i lëndëve në gjykata	Raport i Këshillit Gjyqësor të RM	Pasqyrë e dokumentacionit	Publikim i vonua
	Kohëzgjatja mesatare e procedurës	Raport i Këshillit Gjyqësor të RM	Pasqyrë e dokumentacionit	Publikim i vonua
	Rritje e përqindjes së qytetarëve të cilët kanë besim në sistemin gjyqësor	Anketa	-Anketë e realizuar për matjen e kënaqësisë së shfrytëzuese të gjykatave	Njëanshmëri gjatë përgjigjeve

Masa - instrument i Strategjisë së EIL 2020	Indikatori	Të dhëna	Metoda e grumbullimit të informacionit	Rreziqet
	Publikimi i të gjitha aktgjykimeve gjyqësore në afate qartë të përcaktuara me ligj me sigurimin e mundësive të plota për kërkim dhe qasje të lehtësuar	Ueb faqet e gjykatave	Pasqyrë e ueb faqeve	Publikim i vonuar
	Ekzekutim i shpejtë i të gjitha aktgjykimeve të GJEDNJ kundër shtetit (veçanërisht përmes zhvillimit të masave praktike dhe efektive për çdo kategori të lëndëve).	Raport i Byrosë për Përfaqësimin e Shtetit para GJEDNJ	Pasqyrë e dokumentacionit	
Kompetenca	Vlerësimi i Raportit të KE	Raport i KE	Pasqyra e dokumentacionit	Publikim i vonuar
	Numri i trajnimeve të mbajtur nga	Raport i AGJPP	Pasqyrë e dokumentacionit	
	Numri i gjyqtarëve dhe prokurorëve të trajnuar me trajnime plotësuese	Raport i AGJPP	Pasqyrë e dokumentacionit	
	Numri i dëgjuesve të trajnimit fillestar të AGJPP	Raport i AGJPP	Pasqyrë e dokumentacionit	
	Numri dhe cilësia e ligjëruesve në AGJPP	Raport i AGJPP	Pasqyrë e dokumentacionit	
	Kurikuli i zhvilluar – programi për trajnim dhe azhurnimi i tij në përputhje me dokumentet strategjike të shtetit	Raport i AGJPP	Pasqyrë e dokumentacionit	Mospasje qasje në informatat relevante

Instituti
për
politikë
evropiane.
Shkup

